

Številka: 100-752/2014-2

Datum: 3. 6. 2014

**Zadeva: Opravljanje drugih dejavnosti in konflikt interesov – delovno mesto inšpektorja
ter opravljanje dejavnosti sodnega izvedenstva – odgovor**

Spoštovani,

V zvezi z vprašanjem glede obstoja morebitnega konflikta interesov pri opravljanju dejavnosti sodnega izvedenstva in opravljanja del in nalog na uradniškem delovnem mestu inšpektor, pojasnjujemo naslednje:

Sodno izvedeništvo ureja Zakon o sodiščih (Uradni list RS, št. 94/07 - uradno prečiščeno besedilo, 45/08, 96/09, 86/10 - ZJNepS, 33/11, 75/12 - ZSPDSLS-A in 63/13, v nadaljevanju ZS). Sedma točka prvega odstavka 87. člena ZS določa, da je za sodnega izvedenca lahko imenovan, kdor ne opravlja dejavnosti, ki ni združljiva s sodnim izvedeništvom. Nadalje 89. člen ZS določa, da minister, pristojen za pravosodje, razreši sodnega izvedenca med drugim tudi, če se ukvarja s pridobitno dejavnostjo, ki bi lahko vplivala na objektivno in od zunanjih vplivov neodvisno opravljanje te funkcije.

Nezdružljivost opravljanja pridobitne dejavnosti s sodnim izvedeništvom ugotavlja ministrstvo, pristojno za pravosodje.

Sicer je podaja mnenj ter pojasnil v zvezi z ZS v pristojnosti Ministrstva za pravosodje.

Kot že pojasnjeno v zgoraj navedenem stališču Ministrstva za javno upravo za uradnike opravljanje drugih dejavnosti in konflikt interesov ureja 100. člen Zakona o javnih uslužbencih (Uradni list RS, št. 63/07 - uradno prečiščeno besedilo, 65/08, 69/08 - ZTFI-A, 69/08 - ZZavar-E in 40/12 – ZUJF, v nadaljevanju ZJU). Glede na dikcijo navedene določbe 100. člena ZJU, ki v prvem odstavku opredeljuje primere in okoliščine, ob obstoju katerih uradnik ne sme opravljati dejavnosti, v četrtem odstavku pa nadalje določa vrste dejavnosti, pri katerih ne obstaja dolžnost sporočanja in omejitev, sicer določenih v tej zakonski določbi, je pomembno, kakšna je narava oziroma vrsta del ali opravljanja dejavnosti, ki za to, da jih uradnik lahko opravlja (stalno ali občasno) ne smejo biti v nasprotju ali vsebovati elementov, določenih v 1. do 4. točki prvega odstavka 100. člena ZJU, torej:

- da sama dejavnost ni v nasprotju s konkurenčno prepovedjo ali konkurenčno klavzulo po zakonu, ki ureja delovna razmerja;
- da opravljanje dejavnosti ne more vplivati na nepristransko opravljanje dela uradnika;
- da uradnik pri opravljanju dejavnosti ne more zlorabiti informacij, do katerih ima dostop pri opravljanju nalog v službi in ki niso javno dostopne in,
- da opravljanje dejavnosti ni v škodo ugledu organa.

V okviru omejitev opravljanja dejavnosti javnih uslužbencev Kodeks ravnanja javnih uslužbencev (Uradni list RS, št. 8/01) v 13. členu definira "nasprotje interesov" kot okoliščine, "pri katerih ima javni uslužbenec zasebni interes, ki je tak, da vpliva ali ustvarja videz, da vpliva na nepristransko in objektivno opravljanje javnih nalog", v nadaljevanju pa definira tudi "zasebni interes" kot "kakršno koli korist za javnega uslužbenca« (v obravnavanem primeru za inšpektorja). Pod pojem zasebnega interesa sodijo tudi nagrade, ki jih inšpektor dobiva izplačane kot nagrado za opravljeno izvedeniško delo upošteva Pravidnik o sodnih izvedencih in sodnih cenilcih (Uradni list RS, št. 88/10, 1/12 in 35/13), v skladu s katerim imajo izvedenci pravico do nagrade za svoje delo (za izračun nagrade za izvedensko delo se uporablja tarifa, določena s pravilnikom) in pravico do povrnitve stroškov v zvezi z delom (potni stroški, stroški za prehrano in prenočišče, nadomestilo plače in materialni stroški v zvezi z izvedenskim delom).

V zvezi z nasprotjem interesov za javne uslužbence želimo opozoriti tudi na določbe Zakona o integriteti in preprečevanju korupcije (Uradni list RS, št. 69/11 - uradno prečiščeno besedilo, v nadaljevanju: ZIntPK), ki prav tako opredeljuje pojem zasebne koristi. Zasebna korist, ki je bistveni element nasprotja interesov, v skladu z določbami ZIntPK zajema tudi nepremoženjsko korist ter osebne stike in pomeni premoženjsko ali nepremoženjsko korist zanjo, za njene družinske člane in za druge fizične ali pravne osebe, s katerimi ima ali je imela osebne, poslovne ali politične stike. Nasprotje interesov pa pomeni okoliščine, v katerih zasebni interes uradne osebe vpliva ali ustvarja videz, da vpliva na nepristransko in objektivno opravljanje njenih javnih nalog.

Nadalje Zakon o inšpekcijskem postopku (Uradni list RS, št. 56/02 in spremembe, v nadaljevanju ZIN) ureja omejitve opravljanja dejavnosti in v 15. členu določa, da inšpektor ne sme opravljati dejavnosti oziroma ne sme opravljati dela za drugega delodajalca na področju, na katerem opravlja naloge inšpekcijskega nadzora, razen če gre za znanstveno ali pedagoško delo. Namen omejitve v 15. členu je zmanjšanje možnosti konflikta interesov oz. zagotovitev nepristranosti pri inšpekcijskem nadzoru, čemur sledi tudi načelo samostojnosti dela inšpektorjev. Inšpektorji namreč pri opravljanju nalog inšpekcijskega nadzora v okviru svojih pooblastil samostojno ugotavljajo kršitve pravnih predpisov, nad katerimi opravljajo inšpekcijski nadzor in v okviru pooblastil samostojno odredijo ustrezne inšpekcijske ukrepe.

Upošteva pravo ureditev morata tako izvedenec kot tudi inšpektor neodvisno in nepristransko opravljati svoje delo, presoja okoliščin, ki bi lahko vplivala na delo enega ali drugega pa je na stani ministra za pravosodje oziroma predstojnika. Veljavni predpisi s področja urejanja uslužbenskih razmerij in tudi izvedeništva izrecno nikjer ne prepovedujejo inšpektorju, da bi hkrati opravljal tudi naloge sodnega izvedenca, vendar pa Ministrstvo za notranje zadeve v okviru svojih pristojnosti meni, da morajo predstojniki za vsak primer posebej upoštevati okoliščine primera, za katerega je inšpektor postavljen za sodnega izvedenca presoditi, ali bi lahko njegova vloga izvedenca lahko pomenila konflikt interesov oziroma vplivala na interese delodajalca in ali obstaja negativen vpliv na poslovni interes delodajalca, pri čemer je ta interes lahko tako materialni, moralni kot tudi kakršenkoli drug pravno varovani interes. Prav tako je treba posebej pozorno presoditi, ali lahko izvedeništvo v določenem primeru vpliva na samostojnost in neodvisnost inšpektorja in ali lahko vpliva na zlorabo informacij, do katerih ima inšpektor dostop pri opravljanju nalog v službi in ki niso javno dostopne. Če opravljanje nalog izvedeništva ter ravnanje javnega uslužbenca ne pomeni relevantnega negativnega vpliva na

interese delodajalca, delodajalec nima pravnega interesa za poseganje v položaj javnega uslužbenca.

Glede odločanja predstojnika o konkretni zadevi sta z vidika inšpektorja kot javnega uslužbenca bistvena dolžnost javnega uslužbenca, da obvesti predstojnika o opravljanju dodatne dejavnosti, ki bi bila v škodo organu, ter sprejeta odločitev predstojnika upošteva prejšnje predpise, še posebej pa 100. člen ZJU ter 15. člen ZIN, zato bi po mnenju Ministrstva za notranje zadeve inšpektor moral predstojnika obvestiti o postavitvi za sodnega izvedenca za vsak primer posebej.

S spoštovanjem,

Mojca Ramšak Pešec
generalna direktorica